

Warszawa, dnia 06 września 2012 r.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

DPrC - I - 071 - 37/12

dot. BPS/043-17-646/12

BN-I-041-789/12/3

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wplyciec dn. 6.09.12.

nr 4148 podpis. Borusewicz

Pan

Bogdan Borusewicz

Marszałek Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej

p.r. Rejcek
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 10.09.12
nr 7621 podpis.

Sędziwy
Ponieważ Marszałku

W odpowiedzi na oświadczenie pana senatora Grzegorza Czeleja z dnia 3 sierpnia 2012 r. w sprawie zmian przepisów dotyczących elektronicznego postępowania upominawczego, przesłane przy piśmie Wicemarszałka Senatu z dnia 7 sierpnia 2012 r., uprzejmie przedstawiam co następuje.

Problem podawania wadliwych adresów pozwanych w elektronicznym postępowaniu upominawczym jest przedmiotem prac podjętych w Ministerstwie Sprawiedliwości. W związku z sygnałami o nadużywaniu tego postępowania przez powodów wykorzystujących jego specyfikę, w dniu 12 kwietnia 2012 r. powołano grupę roboczą ds. elektronicznego postępowania upominawczego. Jej zadaniem jest opracowanie zmian, które, między innymi, zapobiegą takim nadużyciom. Prace grupy roboczej trwają i nie są jeszcze znane konkretne propozycje legislacyjne w tym przedmiocie.

Należy jednak zauważyć, że praktyka celowego podawania w pozwach błędnych lub niezweryfikowanych adresów pozwanych i problemy dotyczące doręczenia (poprzez tzw. dwukrotne awizowanie) pierwszego pisma w trakcie postępowania występują nie tylko w elektronicznym postępowaniu upominawczym, ale także w innych postępowaniach cywilnych. Problemy te szczególnie uwidaczniają się w sprawach wnoszonych do e-sądu, co wiąże się z dużą liczbą spraw kierowanych do tego sądu oraz specyfiką postępowania elektronicznego.

Zgodnie z przepisem art. 139 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm., dalej: „k.p.c.”), w razie niemożności doręczenia w sposób zwykły lub zastępczy, pismo przesłane

za pośrednictwem operatora publicznego lub innego operatora pocztowego należy złożyć w placówce pocztowej tego operatora, a doręczane w inny sposób - w urzędzie właściwej gminy, umieszczając zawiadomienie o tym w drzwiach mieszkania adresata lub w oddawczej skrzynce pocztowej ze wskazaniem, gdzie i kiedy pismo pozostawiono, oraz z pouczeniem, że należy je odebrać w terminie siedmiu dni od dnia umieszczenia zawiadomienia. W przypadku bezskutecznego upływu tego terminu, czynność zawiadomienia należy powtórzyć.

Jeżeli przed upływem terminu adresat lub osoba upoważniona do odbioru pisma nie zgłoszą się po jego odbiór, to datą doręczenia jest data, w której upłynął termin do odbioru złożonego pisma w oddawczym urzędzie pocztowym.

Powyższa regulacja jest oparta na domniemaniu, że dopełnienie wymaganych prawem czynności (dwukrotne awizowanie przesyłki) gwarantuje adresatowi możliwość zapoznania się z pismem. Zazwyczaj organ procesowy nie jest w stanie stwierdzić, czy adres strony jest prawidłowy i czy niezgłoszenie się adresata po odbiór przesyłki nie było celowe. W dalszym postępowaniu takie doręczenie jest zatem uznawane za skuteczne. Jeżeli przedmiotem doręczenia był odpis orzeczenia podlegającego zaskarżeniu, to przyjmuje się, że takie doręczenie zainicjowało bieg terminu do wniesienia środka odwoławczego, a w wyniku jego bezskutecznego upływu doszło do uprawomocnienia się orzeczenia. Strona będąca adresatem pisma może obalić opisane wyżej domniemanie wykazując, że przesyłka została skierowana na nieprawidłowy adres, co uniemożliwiło jej podjęcie obrony. Pozwany nie zostaje zatem pozbawiony możliwości obrony swoich praw. Może on skorzystać z różnych środków prawnych przewidzianych w procedurze cywilnej. Przykładowo, jeżeli o fakcie wydania nakazu zapłaty przez e-sąd dowiedział się dopiero na etapie wszczęcia postępowania egzekucyjnego, to przysługuje mu zażalenie na postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności nakazowi zapłaty.

W orzecznictwie sądów przyjęto, że dwukrotne awizowanie przesyłki spełnia wymagania skuteczności doręczania pism sądowych przez pocztę, zapewniając realizację konstytucyjnej zasady prawa do sądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 lipca 2009 r., II UZ 20/09, LEX nr 533108; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 2009 r., II PZP 3/09, LEX nr 519963). Dodać też należy, że przepis art. 139 § 1 k.p.c. był też przedmiotem kontroli konstytucyjnej. Trybunał Konstytucyjny nie stwierdził niezgodności tego przepisu z Konstytucją (wyrok z dnia 15 października 2002 r., SK 6/02, OTK-A 2002, nr 5, poz. 65).

Na marginesie warto zauważyć, że taka forma doręczenia jest powszechnie stosowana w innych systemach prawnych i wszędzie ma podobną konstrukcję.

Należy wykluczyć wprowadzenie wymogu rzeczywistego doręczenia pierwszego pisma procesowego pozwanemu. Wymagałoby to zmian systemowych wykraczających poza kompetencje Ministra Sprawiedliwości. Poza tym, wprowadzenie takiego rozwiązania w aktualnym stanie prawnym, przy uwzględnieniu mającego wkrótce nastąpić uchylecia obowiązku meldunkowego, znacznie utrudniłoby dochodzenie roszczeń w postępowaniu sądowym.

Rozważa się natomiast nałożenie na powoda obowiązku złożenia oświadczenia, że wskazany w pozwie adres pozwanego jest prawidłowy. Oświadczenie to byłoby składane wraz z elektronicznym pozwem pod rygorem odpowiedzialności za wykroczenie przewidziane w art. 65 § 1 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz.U. z 2010 r., Nr 46, poz. 275, z późn. zm.).

Z poważaniem,

z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

Wojciech Węgrzyn
PODSEKRETAŹ STANU